

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2019 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie o sygn. akt II C 439/16 z powództwa J. W. przeciwko Skarbowi Państwa Zakładowi Karnemu nr 2 w Ł., o zapłatę:

- 1. oddalił powództwo,**
- 2. nie obciążył powoda kosztami procesu,**
- 3. określił wynagrodzenie adwokat M. M. na kwotę 2.952 zł za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu i nakazał wypłacić kwotę 2.952 zł z funduszu Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi.**

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając rozstrzygnięcie w części, to jest w zakresie punktu 1.

Skarżący zarzucił orzeczeniu naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, skutkujące brakiem rozpoznania istoty sprawy, a mianowicie:

- art. 286 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z opinii nowego biegłego, mimo iż biegły opiniujący w sprawie pomógł istotną część materiału dowodowego i nawet po sformułowaniu zarzutów do opinii nie uwzględnił faktów i nie rozważył wniosków wynikających z pominiętych dokumentów, uznając że nie wnoszą one nic nowego do pierwotnej opinii, co skutkowało brakiem przeprowadzenia dokładnej analizy stanu faktycznego sprawy przez biegłego, a w rezultacie powieleniem dotychczasowych błędnych ustaleń i wniosków w opinii polegających m.in. na przyjęciu iż przyczyna utraty wzroku powoda były najprawdopodobniej urazy głowy (w liczbie mnogiej), podczas gdy z materiału dowodowego wynika informacja tylko o jednym urazie głowy, który miał miejsce w 2002 r., a więc w odległej przeszłości, co skutkuje, że nie można tego zdarzenia bezpośrednio wiązać z utratą wzroku powoda,
- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego, polegającą na całkowicie dowolnym uznaniu, że „z opinii biegłego okulisty jednoznacznie wynika, iż problemy powoda ze wzrokiem mają podłoże neurologiczne i są następstwem zaniku niedokrwiennego obu nerwów wzrokowych”, podczas gdy z opinii tej (pierwotnej, ani obu opinii uzupełniających) taki wniosek nie wynika, gdyż wyżej opisana przyczyna została przez biegłego uznana najpierw jako najbardziej prawdopodobna (opinia pierwotna z dnia 21 sierpnia 2018 r., przy wydawaniu której biegły pominał część materiału dowodowego używa sformułowania „najprawdopodobniej”), a następnie jedynie możliwa (opinia z dnia 18 stycznia 2019 r.), co nie pozwala na kategoryczne określenie co spowodowało pogorszenie wzroku powoda, a tym bardziej, nie pozwalało na wyeliminowanie jako przyczyny pogorszenia wzroku warunków panujących w pozwanym Zakładzie Karnym; nadto uchybienie to skutkuje, iż opinię należy uznać za wewnętrznie sprzeczną, gdyż biegły nie wyjaśnił z czego wynika zmiana stanowiska w powyższym zakresie,
- art. 299 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez zaniechanie wezwania powoda na termin rozprawy poprzedzającej bezpośrednio wydanie wyroku w sprawie, a następnie zaniechanie dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z uzupełniającego przesłuchania powoda na okoliczność przebiegu badania okulistycznego przeprowadzonego przez biegłą, w tym przeprowadzonych zabiegów i procedur w ramach badania, użytych narzędzi i instrumentów, czasu trwania badania, w sytuacji zgłaszania istotnych zastrzeżeń, co do przebiegu procesu opiniowania przez biegłą, w tym w szczególności brak właściwej analizy stanu zdrowia i historii choroby powoda.

Na tej podstawie skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny z dnia 12 sierpnia 2019 r., sygn. akt II C 439/16 i przekazanie sprawy do

ponownego rozpoznania, a ponadto o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, które nie zostały uiszczone w całości ani w części.

Pozwany, w odpowiedzi na wniesioną apelację, wniósł o jej oddalenie w całości oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Apelacja powoda jest bezzasadna.

W pierwszej kolejności wymaga wskazania, że Sąd Rejonowy w przedmiotowej sprawie rozpoznał istotę sprawy, a tym samym w żaden sposób nie naruszył treści przepisu art. 386 § 4 k.p.c.. Pojęcie "istoty sprawy", o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dotyczy jej aspektu materialno-prawnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że do nie rozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie Sądu I instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy. W szczególności chodzi zaś tutaj o różnego rodzaju zaniechania, które w ogólnym rozrachunku polegają na zaniechaniu zbadania materialnej podstawy żądania albo pominięciu merytorycznych zarzutów stron przy jednoczesnym bezpodstawnym przyjęciu, że istnieje przesłanka materialno-prawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. wyrok SN z dnia 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936, poz. 315; postanowienia SN z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, opubl. OSNC Nr 1/1999 poz. 22; z dnia 15 lipca 1998 r., II CKN 838/97, opubl. baza prawna LEX Nr 50750; z dnia 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98, opubl. baza prawna LEX Nr 519260 oraz wyroki SN z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, opubl. OSP Nr 3/2003 poz. 36; z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05, opubl. baza prawna LEX Nr 178635.; z dnia 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, opubl. OSNP Nr 1-2/2009 poz. 2 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 grudnia 2007 r., I ACa 209/06, opubl. baza prawna LEX nr 516551 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 listopada 2012 r. sygn. I ACa 486/12). Inaczej mówiąc "nierozpoznanie istoty sprawy" oznacza uchybienie procesowe sądu I instancji polegające na całkowitym zaniechaniu wyjaśnienia istoty lub treści spornego stosunku prawnego, przez co rozumie się nie wniknięcie w podstawę merytoryczną dochodzonego roszczenia, a w konsekwencji pominięcie tej podstawy przy rozstrzyganiu sprawy. Oceny, czy Sąd I instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się zaś na podstawie analizy żądań pozwu, stanowisk stron i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia.

W świetle powyższych zapatrywań, w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie można mieć wątpliwości, że Sąd Rejonowy rozpoznał istotę sprawy, jak również dokonał szczegółowego objaśnienia motywów rozstrzygnięcia.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w przedmiocie procesu (art. 227 k.p.c.) nie są obarczone błędem i znajdują oparcie w materiale dowodowym zgromadzonym w toku postępowania. Sąd Okręgowy przyjmuje zatem wskazane ustalenia za własne, dzieląc ich ocenę jurydyczną.

Podniesione zarzuty naruszenia o art. 233 § 1 k.p.c. należy uznać za chybiony w sytuacji, gdy ocena dowodów pozostaje w zgodzie z dyrektywami wskazanymi w przywołanej normie prawnej. Należy podkreślić, że prawidłowa jest konkluzja Sądu Rejonowego, iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy powód nie zdołał udowodnić, aby w czasie przebywania w Zakładzie Karnym doszło u niego do pogorszenia stanu wzroku, a tym samym, aby poniósł on szkodę. Wbrew argumentacji powoda, z treści wydanej w sprawie opinii przez biegłą w zakresie chorób oczu D. P. wynika, iż blendy w oknach nie miały żadnego wpływu na uszkodzenie narządu wzroku powoda, u którego to owszem wstępuje zanik niedokrwienny obu nerwów wzrokowych, ale jest on spowodowany urazami głowy. Co za tym idzie, pogorszenie stanu wzroku powoda pozostaje bez jakiegokolwiek związku przyczynowo – skutkowego z pobytem w Zakładzie Karnym nr 2 Ł.. Zwłaszcza, że powód w tym okresie czasu nie zgłaszał dolegliwości ze strony narządu wzroku, mimo iż był badany psychiatrycznie wielokrotnie. Ponadto biegła stwierdziła, że ryzyko pojawienia się dalszych uszkodzeń narządu wzroku jest niewielkie, pod warunkiem, że powód będzie stosował odpowiednie leczenie przeciwpadaczkowe.

W związku z powyższym pozostałe podniesione przez skarżącego zarzuty naruszenia art. 286 k.p.c., 316 k.p.c. oraz art. 299 k.p.c. również należy uznać za chybione. Sąd Okręgowy nie znajduje podstaw do podważenia wydanych w

sprawie opinii przez biegłą sądową, zwłaszcza że opinia biegłego, z uwagi na jej charakter, nie może być weryfikowana bez posłużenia się wiedzą specjalistyczną (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 15 września 2015 r., sygn. akt I ACa 340/15). Warto też przytoczyć wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 kwietnia 2015 r., sygn. akt I ACa 177/15, gdzie stwierdzono, iż podważenie mocy dowodowej opinii poprzez zakwestionowanie wiadomości specjalnych, do których biegli się odwołują, bądź wywodzenie z takiej opinii dalszych wniosków opartych na wiadomościach tego rodzaju, z uwagi na treść art. 278 § 1 k.p.c., może nastąpić wyłącznie poprzez przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii tych samych biegłych lub z opinii innego biegłego. Powód nie może zatem, bez dodatkowej opinii biegłego, wywodzić wniosków nie mających w tej opinii pokrycia, czy też opierać swoje wnioski wyłącznie na jednej opinii wydanej przez lekarza bez specjalizacji. Jednakże należy pamiętać, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczasowej złożonej opinii (por. wyrok SN z dnia 5 listopada 1974 r., I CR 562/74, Lex, nr 7607; uzasadnienie wyroku SN z dnia 10 stycznia 2001 r., II CKN 639/99, Lex, nr 53135, (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 8 maja 2014 r. I ACa 1178/13 LEX nr 1469303). Ponadto potrzebą taką nie może być przeświadczenie strony, że dalsze opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla strony tezy (por. wyrok SN z dnia 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNAPiUS 2003, nr 7, poz. 182).

Biegła D. P., w ocenie Sądu Okręgowego, posiada konieczny dla wydania miarodajnej opinii w niniejszej sprawie zakres wiadomości specjalnych, a jej doświadczenie zawodowe daje podstawy do przyjęcia, że sporządzone przez nią opinie są fachowe, zaś wywód opinii jest logiczny i stanowczy.

W tym kontekście należy wskazać, że zbędne było ponowne dopuszczenie dowodu z zeznań skarżącego na okoliczność przebiegu badania, które przeprowadziła biegła, celem wydania opinii. Powód nie posiada specjalistycznego wykształcenia z zakresu okulistyki, a zatem jego subiektywne odczucia dotyczące prawidłowości przeprowadzonego badania nie są w stanie podważyć treści wydanej w sprawie przez biegłą opinii, która jest racjonalna i stanowcza, jak też świadcząca o wysokim stopniu profesjonalizmu biegłej. Wbrew wywiadowi apelacji, w opinii uzupełniającej z dnia 18 stycznia 2019 roku biegła podtrzymała opinię wydaną w dniu 21 sierpnia 2018 roku, wskazując, że przyczyną zmian w narządzie wzroku powoda- zaniku nerwów wzrokowych są zmiany naczyniopochodne w obu półkulach mózgowych, które mogą być wynikiem napadów padaczkowych. W opinii tej nie ma też mowy o skali prawdopodobieństwa.

W świetle powyższych ustaleń i ocen należy przyjąć, że powód nie udowodnił przesłanek odpowiedzialności deliktowej pozwanego, na gruncie art. 417 k.c., co skutkowałoby uznaniem za zasadne roszczenia o zadośćuczynienie (art. 444 k.c. w zw. z art. 445 k.c.)

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., w punkcie 1. wyroku oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy rozstrzygnął w punkcie 2. wyroku, oparciu o art. 102 k.p.c., uznając, że w niniejszej sprawie zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony. Ugruntowane jest stanowisko, że tylko trudna sytuacja majątkowa osoby przegrywającej sprawę nie może sama przez się stanowić podstawy do zastosowania dyrektywy zawartej w art. 102 k.p.c. Do przyjęcia, że w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony konieczne jest także, aby przemawiały za tym fakty związane z przebiegiem procesu, oceniane przez pryzmat zasad współzycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19.09.2013 r., I CZ 183/12, LEX nr 1388472). W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy uznał, że zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony, albowiem wziął pod uwagę nie tylko trudną sytuację finansową powoda, ale również jego zły stan zdrowia, który powoduje, że powód jest całkowicie niezdolny do pracy, jak również szczególny charakter roszczenia o zadośćuczynienie.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu przez adw. M. M. Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 3. wyroku zgodnie z § 14 pkt 26) w zw. z § 4 ust. 3. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. (tj. Dz. U. 2019 r. poz. 18) w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, przyznając kwotę 147,60 zł, na którą składa się opłata w wysokości 120 zł, powiększona o należny podatek VAT w kwocie 27,60 zł.